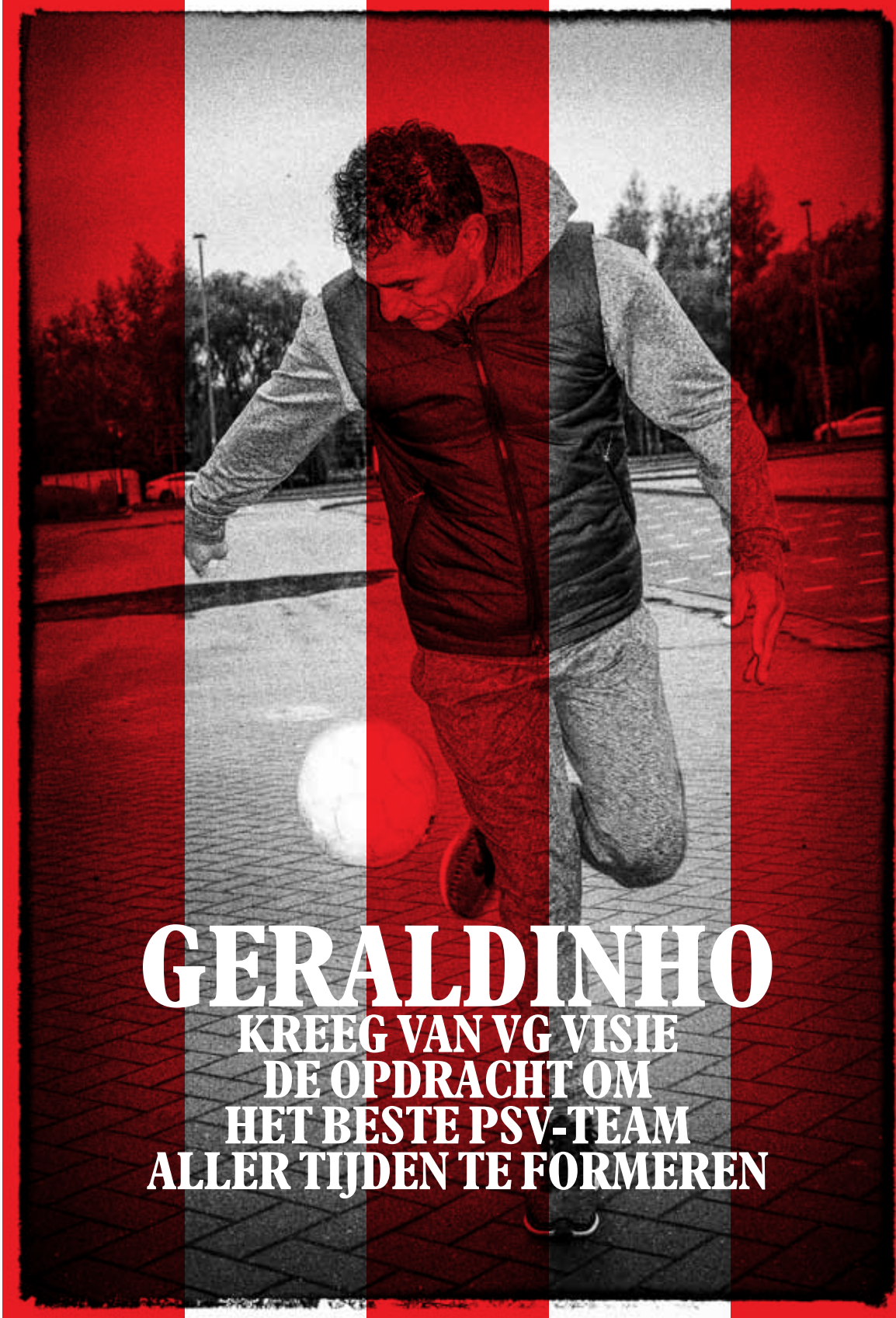

GERALDINHO

KREEG VAN VG VISIE DE OPDRACHT OM HET BESTE PSV-TEAM ALLER TIJDEN TE FORMEREN

Gerald Vanenburg is alweer vijfenvijftig jaar, maar de ware voetballiefhebber zal bij het horen van zijn naam toch altijd de eeuwig jeugdige balvirtuoos op het netvlies hebben staan.

Als fenomenale jeugdspeler en piepjonge debutant bij Ajax was iedereen ervan overtuigd dat 'Geraldinho' als voetballer de absolute wereldtop zou bereiken. Maar na enkele conflicten (onder anderen met trainer Cruijff) en verkeerde keuzes (op een cruciaal moment een 'contract voor het leven' bij PSV tekenen, in plaats van voor een transfer naar AS Roma -hij had reeds een overeenkomst met de Romeinse club gesloten- kiezen) groeide 'Vaantje' nimmer naar het niveau waar generatiegenoten als Gullit, Rijkaard en Van Basten wel toe reikten.

Vanenburg was en is een gevoelsmens. Hij vertolkte tijdens het gewonnen EK in 1988 een cruciale rol als verbindingsspeler en bleef mede te lang bij PSV hangen, omdat hij zich daar goed en gewaardeerd voelde. Met PSV sleepte Gerald vijf landstitels in de wacht en won hij, eveneens in 1988, de Europa Cup 1 (de huidige Champions League).

Dit was voor VG Visie de aanleiding om juíst Gerald Vanenburg, die als hoofdtrainer nog kortstondig de leiding bij Eindhoven en Helmond Sport in handen had, te vragen om zijn beste PSV-elftal aller tijden te formeren. **Enige restrictie: hij mocht geen spelers kiezen uit het schier onverslaanbare team uit 1988.**

Vanenburg: 'Als keeper is Jan van Beveren mijn onbetwiste nummer 1. Ik heb zoveel goeds over die man gehoord. Zelf ken ik hem louter van een aantal televisiefragmenten. Ik heb hem in zijn actieve periode niet bewust meegemaakt of speciaal gevolgd. Als jongetje was ik, als ik eerlijk ben, ook nooit zo met keepers bezig. Ik keek op de televisie naar Cruijff, Neeskens en naar Van der Kuijlen, maar niet naar doelverdedigers.

Als laatste man kies ik voor Alex (Rodrigo Dias da Costa). Mijn centrale duo had normaal gesproken uit Ruud Gullit en Jaap Stam bestaan, maar ik kon, na Gerets en Van Aerle (spelers die Vanenburg níet mag kiezen, AG), tussen de lijst van spelers geen aansprekende rechtsback vinden. Ik speel daarom achterin met drie goede en bovenal ook snelle spelers op één lijn.

Er was niet één aanvaller die er bij Alex langskwam. Als je één-op-één wilt spelen en je hebt hem daar staan, dan weet je in ieder geval dat er geen muis doorkomt. De man was een bikkel, beschikte over een enorme kegel en was (zeker ook bij aanvallende corners) sterk met zijn kop. Hij had alles wat je in die tijd van een stopper verwachtte.

Jaap Stam staat bij mij nu rechts achterin. Stam was als speler een persoonlijkheid, onverzettelijk en razendsnel. Ik vind dat goede verdedigers altijd snelheid moeten hebben, want anders kun je onmogelijk op één lijn spelen. Of ik toen al een toekomstige trainer in hem zag? Ik vind dat een goede trainer kunstmatig wordt gecreëerd. Het moet je gegund worden. Er zijn trainers die het trainerschap gewoon cadeau hebben gekregen, terwijl zij daar totaal de bagage niet voor hebben. Ik ga geen namen noemen, maar in de voetballerij draait het er louter om wie je kent.

'Als trainer ben ik zelf nog even actief geweest bij Helmond Sport en Eindhoven. Dat was geen succes, maar ze geven de trainer daar ook niet de tijd om iets op te bouwen. Je moet door kunnen selecteren. Als je dat niet doet en vervolgens als bestuur denkt dat je voor het kampioenschap kunt spelen, dan ben je echt van het padje. Die clubs bungelen nu nóg onderaan.

Links achterin heb ik voor Arthur Numan gekozen. Arthur was tactisch ijzersterk, eveneens onverzettelijk en, mede omdat hij precies op de juiste momenten opkwam, een heerlijke speler om mee te voetballen. Hij was als back, maar ook als dynamische middenvelder een goede voetballer. Met Stam, Alex en Numan kun je achterin blind één-op-één spelen.

Rechts op het middenveld staat Mark van Bommel. Van Bommel was een karakterspeler. Een winnaar met veel spelinzicht. Eigenlijk heb je in iedere ploeg iemand nodig die bij de tegenstanders het bloed onder de nagel vandaan haalt. Op het hoogste niveau flik je gewoon dingen. Ik intimideerde mijn directe tegenstanders ook dikwijls met minachtende opmerkingen. Het gaat er, zeker tegenwoordig met driehonderd camera's op je gericht, niet om dat je iemand doorzaagt, maar dat je bijvoorbeeld op het juiste moment je hand er vol ingooit. En dan niet, zoals je nu vaak ziet, vol op het gezicht, maar op zijn buik òf borst. Je kunt je dan behoorlijk afzetten.

Types als Jesper Olsen en ik waren fysiek niet de sterkste spelers, dus moesten we ons op een andere manier verweren. Ik ben op straat opgevoed. Ik speelde in de Utrechtse achterbuurt Sterrenwijk tegen gasten die negen jaar ouder waren. Als je iemand twee keer door de benen had gespeeld, dan moest je echt oppassen. Als iemand werd uitgelachen door z'n vriendjes, dan

© SOENAR CHAMID HH

probeerde hij jou vervolgens door tweeën te schoppen. Daar wapen je je dan tegen.

Links op het middenveld posteer ik Philip Cocu. Cocu was een slimme tacticus, een goede verbindingsspeler en stond er altijd. Dergelijke types weten precies wat ze moeten doen. Daarom kun je in dit team ook met drie man achterin spelen; Van Bommel en Cocu zullen zich, als het nodig is, altijd in laten zakken.

Natuurlijk staat Willy van der Kuijlen, de enige echte Mister PSV, centraal op het middenveld. Als jeugdspeler keek ik vol bewondering naar hem. Als iemand meer dan driehonderd goals heeft gemaakt, dan zegt dat voldoende. Hij schoot ze links en rechts vanuit alle standen in het doel. Een gigant.

Voor mij had Van der Kuijlen, met de juiste mensen om zich heen, hoofdtrainer van PSV kunnen en misschien wel moeten zijn. Maar ook hij kende daarvoor niet de juiste mensen. Ja, Willy lijdt thans aan een vorm van dementie, maar die man beschikte over zoveel voetbalverstand... Het tragische is, dat hij door mensen is afgeserveerd die zelf nooit een pepernoot hebben geraakt.'

Het aspect van alom heersende onkunde en vriendjespolitiek zit Vanenburg behoorlijk dwars: 'Ik kan het huidige trainersgilde simpelweg niet serieus nemen. Als je ziet wat types als Van der Kuijlen, maar ook ikzelf, toch gepresteerd hebben in de voetballerij...

Er wordt dan geroepen, dat wij het juiste karakter missen. Maar dan snap je het niet! Er staan nu trainers voor de groep die toen ze voetballer waren met acht-nul van ons verloren.'

Met een cynisch lachje: 'Toen waren ze tactisch blijkbaar nog niet zo sterk...'

Vanenburg vervolgt: 'Je hebt tegenwoordig App's waar spelers naartoe kunnen bellen. Via die App worden de spelers tactisch bijgeschoold...! Dat gebeurt door CIOS-gasten. Even serieus, waar praten we over? Het is net als met al die metingen en statistieken van tegenwoordig. Er wordt nu standaard bijgehouden hoeveel kilometer er tijdens een wedstrijd door de spelers wordt afgelegd. Dan denk ik: 'Je kunt wel veel kilometers rennen, maar als je iedere keer de verkeerde kant oploopt...'

Net als Sjaak Swart onlangs met zijn beste Ajax-elftal aller tijden, stond ook Vanenburg voor onmogelijke keuzes. Vanenburg: 'Om Sjaak z'n opstelling kon ik alleen maar lachen. Dat kon ik niet serieus nemen. Ik vind Sjaak een aardige kerel, maar dit sloeg nergens op. Hij heeft alleen maar voor spelers gekozen die hij goed kent.

'Ik wilde rechts voorin ook nog graag met René van der Kerkhof spelen. Van der Kerkhof was weliswaar niet zo sterk in de kleine ruimte, maar wel bij uitstek dé speler met diepgang. Het probleem is dat ik onmogelijk iemand van de door mij gekozen viermans-aanval kan weghalen.

Ga maar na: in mijn voorhoede speelt Romário (de Souza Faria) vanaf rechts, Ronaldo (Luís Nazário de Lima) achter de spitsen, Luc Nilis vanaf links en Ralf Edström in de spits...

Romário vond ik een geweldige gozer. Dat vertaalde zich in het veld: met Romário kon ik zelfs met mijn ogen dicht samenspelen. Ik wist precies wat hij wilde. Hij speelde mij extreem vaak aan, omdat hij wist dat hij de bal òf weer terugkreeg òf dat er echt iets verrassends werd gecreëerd.

Luc Nilis vond ik een prachtige speler. Hij was tweebenig, scoorde links en rechts vanuit alle hoeken en standen en gaf van die mooie, verfijnde steekballen. Als Nilis op het veld staat en je hebt Ronaldo, Romário en Edström erbij staan, dan hoef je Nilis slechts de bal te geven en moet je tegen die anderen zeggen, dat ze alleen maar hoeven te gaan. Er is niet één ploeg die hen dan nog tegenhoudt.

Ronaldo was bij PSV nog een jong ventje, maar als je de oude medespelers van PSV nu nog vol bewondering over hem hoort spreken... Als die man, met zijn ongeëvenaarde functionele techniek, op volle snelheid was, dan geloofde je je ogen niet. De absolute buitencategorie. Met de huidige bedragen in de voetbalsport zouden Romario en Ronaldo nu minimaal tweehonderd miljoen waard zijn geweest.

Ralf Edström kende ik ook van de televisiebeelden. Edström kon je als diepste spits van honderd meter afstand een bal in zijn voeten spelen, die hij vervolgens nooit meer kwijtraakte. Spelers als Romário, Nilis en Romario zouden perfect om hem heen kunnen rouleren. Dan krijg je Romário en Ronaldo dus kort achter Edström, Van der Kuijlen en Nilis centraal en Van Bommel en Cocu die de ruimtes op de flanken kunnen benutten.

Edström heb ik inderdaad ook zelf zien spelen. Een mooie speler met een geweldige uitstraling. Koppend was er niemand beter, maar ook voetballend was hij ongelooflijk sterk. Je kan hem ook met niemand vergelijken. Er zijn bijna niet meer van dat soort types. Het is misschien een rare vergelijking, maar hij was een soort René Eijkelkamp, alleen was dat in mijn ogen geen spits. Hij wel. Edström was groot, lag de ballen achteloos met z'n borst af en was één-tegen-één sterk.

© SOENAR CHAMID HH

Gerald Vanenburg staat er nog altijd voor open om zijn zo vroeg gestrande trainerscarrière nieuw leven in te blazen. Maar dan wil hij wel per se met kwaliteit werken en de tijd krijgen om iets moois op te bouwen.

In de tussentijd bestiert hij samen met zijn ex-zwager een eigen lodge (The African Butler) in Zuid-Afrika. Een farm waar, op een uurtje rijden van Johannesburg, een paar honderd (deels zelf gefokte) beesten rondlopen. Vanenburg: 'Het bevindt zich in het gebied met de Big Five (Afrikaanse leeuw, zwarte neushoorn, buffel, luipaard en olifant). Dat loopt als een trein. De mensen die er geweest zijn komen bijna altijd terug.'

Op voetbalgebied is Gerald nog nauw betrokken bij enkele voetbalscholen ('het werken met kinderen vind ik oprecht leuk, omdat ik ook als kind op die wijze de basistechnieken heb ontwikkeld') en hij verzorgt voor diverse profvoetballers individuele trainingen.

Volgens Vanenburg is dat zeker geen overbodige luxe: 'Ik vind het voetbal vaak niet leuk meer om naar te kijken. Dat komt mede omdat iedere redelijke voetballer tegenwoordig gelijk profvoetballer wordt. Als je in Nederland het huidige niveau van de twee hoogste divisies ziet, dan is dat op z'n zachtst gezegd echt niet zo best.

Er is in mijn ogen een groot gebrek aan basistechniek. Je ziet zoveel verkeerde balaannames. Goed kunnen draaien, half opgesteld staan zodat je gelijk open staat, er komt zoveel bij kijken... Een bal moet gewoon gelijk goed liggen.

Veel spelers staan al voordat ze worden aangespeeld verkeerd opgesteld. Ik denk dat Hakim Ziyech een goed voorbeeld is van een speler die weet hoe het wél moet. Als Ajax onder druk wordt gezet, dan komen er verschillende spelers qua handelingssnelheid in de problemen. Ziyech niet. Daarom is het zo jammer dat hij geen Nederlander is en niet in het Nederlands elftal speelt. Ziyech beheerst het echt. Die kan heel kort spelen en komt ook in een kleine ruimte of in de dekking gemakkelijk vrij. Dat mis ik bij veel andere spelers.'

Natuurlijk zou ik Ruud Gullit normaal altijd in dit beste team opstellen, maar met deze voorhoede zou de aanwezigheid van Gullit altijd ten koste gaan van de balans. De afweging die ik heb gemaakt om fantastische voetballers als Ruud van Nistelrooij en Arjen Robben niet in het team op te nemen, is dat zij internationaal niets met PSV hebben bereikt.

Als trainers kies ik voor Kees Rijvers en Bobby Robson. Robson was een geweldige vent. Tactisch zeker niet de beste, maar wel een geboren motivator. Rijvers veroverde in 1978 met PSV de UEFA-Cup en liet mij in 1982 in het Nederlands elftal debuteren. Rijvers was een gevoelsmens en leek wel een beetje op Robson. Maar in tegenstelling tot de Engelsman was hij tactisch juíst wel sterk.'

Vanenburg vindt dat je nooit ergens spijt van moet hebben, maar hij vraagt zich desgevraagd wel af of hij door andere keuzes te nemen wellicht wél een speler van de internationale buitencategorie was geworden:

'Ik heb als speler misschien wel teveel aan het belang van het team gedacht. Marco van Basten en ik behoorden qua kwaliteiten tot dezelfde categorie, maar Marco deed het net wat slimmer. Marco van Basten was een egoïst pur sang. Dat helpt. Daarbij moet je ook geluk hebben. Hij zat bij het Ajax van trainer Cruijff bij wijze van spreken aan de koffie met Johan. Dus waar praten we over?

'Bij de keuze voor een club houd je ook rekening of jouw karakter bij een bepaald elftal past. Het PSV-elftal van 1988 was echt niet zo goed zoals iedereen nu denkt. Ik heb in veel betere teams gespeeld. Maar de balans was wel perfect. Wij speelden altijd in dezelfde opstelling, met degelijke spelers die ten koste van alles wilden winnen.

Natuurlijk had ik achteraf beter naar AS Roma kunnen gaan. Maar spijt? Nee! Misschien had ik dan nu wel aan de drugs gezeten.

Ik denk dat ik in die tijd ook bij AC Milan wel aardig mee had kunnen doen. Een beetje zoals Roberto Donadoni daar speelde. Ik was een speler die vanuit het niets iemand alleen voor het doel kon zetten. Ik had een actie in huis en verloor nooit de bal omdat die leren knikker aan m'n schoen vastgekleefd zat. Ik had misschien wel de dribbel die Messi nu heeft. Ook in mijn Ajax-periode heb ik dat aangetoond. Daar scoorde ik alleen in het eerste jaar al zeventien keer.

Toen mijn transfer naar AS Roma afketste, heeft AS Roma de Duitser Thomas Hässler aangetrokken. Hässler behoorde kort daarna tot de beste spelers van de wereld. Dus ja...'

Van de meeste trainers die Vanenburg heeft gehad, had hij geen al te hoge pet op. Er passeren allerlei namen. Van Aad de Mos en Guus Hiddink tot Leo Beenhakker.

Vanenburg: 'Guus Hiddink maakte ik bij PSV mee als een nog jonge, onervaren trainer. Hij is later een uitstekende peoplesmanager gebleken. Toen wij in 1988 met PSV de titel behaalden en de KNVB-beker en Europa Cup 1 wonnen, werd de rol van assistent-trainer Hans Dorjee zwaar onderschat. Hij had verdomd veel verstand van het spelletje. Guus en Hans vormden een prima koppel. Ik zeg erbij: omdat wij over een ervaren ploeg beschikten, hadden wij wel het vermogen om in het veld veel zelf te regelen. Met alle respect voor Guus.

Aad de Mos sla ik beduidend hoger aan dan Beenhakker. Beenhakker was een zwaar overschatte trainer. Bij iedere club die hij onder zijn hoede had, heeft hij niet datgene gebracht wat hij moest brengen. Of het nou het Nederlands elftal was of Real Madrid. Bij Ajax was het heel normaal dat we kampioen werden. Daar hadden we ook m'n opa op de bank kunnen zetten. Als je in de Nederlandse competitie Jesper Olsen als linksbuiten en mij als rechtsbuiten hebt, dan hoef je niet zo gek veel meer te doen. Ik zeg je wel dat de fel betwiste keuze om Beenhakker tijdens het wereldkampioenschap van 1990 in Italië bondscoach van Oranje te maken, onze generatie de wereldtitel heeft gekost. Daar had Cruijff de leiding moeten hebben.

Ja, Cruijff. Cruijff en ik hebben heus niet met elkaar gevochten. De mensen blazen het énorm op. Cruijff wist ook wel wat ik kon. Maar er werd in die tijd ook zoveel geroepen. Ik werd met hem vergeleken en sommigen riepen zelfs dat ze mij beter vonden. Je weet niet hoe iemand daar op reageert. Dat bedoel ik niet negatief, hè! Want ik heb heel veel respect voor Cruijff. Altijd gehad. Er spelen gewoon vaak andere dingen en dan gaat het niet alleen om de voetbalkwaliteiten.'

PSV SEIZOEN 1987-1988

TRAINERS: GUUS HIDDINK EN HANS DORJEE

Wisselspelers:

Edward Linkskens, Willy van der Kerkhof, Eric Viscaal, Adick Koot, Anton Janssen, HallvarThoresen, Patrick Lodewijks

HET BESTE PSV ALLER TIJDEN

TRAINERS: KEES RIJVERS EN BOBBY ROBSON

Wisselspelers:

Heurelho Gomes (keeper), Ruud Gullit, Arjen Robben, Ruud van Nistelrooij, René van der Kerkhof

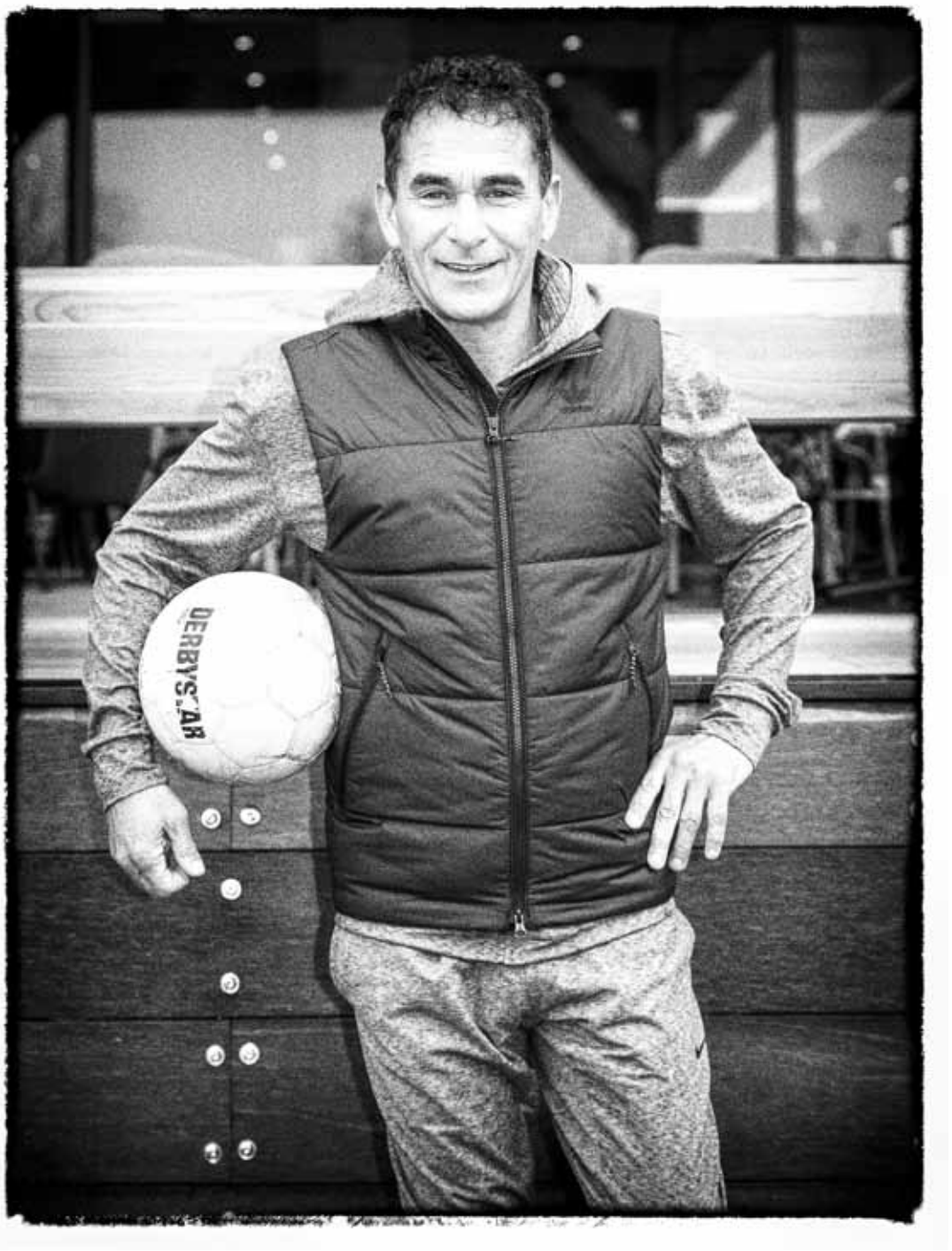
DERBYSTAR